

Vredništvo:
na Travniku št. 277. I. nadst. (obno
skrbni tudi za nepodiljanje lista).
Prejemajo se za plačilo vsakora
na rednem tisti v dolgovarstvom
plačilu.
Plača se za vsako nalieno vrsto
5 kral. če se oznahilo samob
enkrat najšnje, če dvakrat, 8
krat, če tretkrat, 10 krat, 4. 7.
Povrh tega še vsak krat 30
kr. na štampilj.

DOMOVINA.

L I S T

posebno za primorsko-deželno, pa tudi sploh slovenske zadeve.

Izkaja vsak, potek.

Narodna e postnina vrednaha
za celo leto 1 gold., za pol leta
1 gold.

Narodna plana in reklamskeje
naj se pošljajo vredništvi.

Posamni listi se prodajajo v
Gorici pri bukvarji g. Schaepp
na Travniko po 4 solde.

SLOVENSKI KLOBUK.

Sp. A. Ž.

VII.

Ogrska pred Madžjarskim prihodom.
Imena slovenske korenine, katerih še danes veliko
nahajamo na Ogrskem, spričujejo sicer glasno, da so
pred Madžjari Slovenci tam prebivali, toda s temi pri-
čami nismo biti zadovoljni, današnji dan se popravi-
mo: „ali imamo kaj pisanega?“ — „Treba toraj pogledati
v zgodovinske zapisnike, da vidimo, ali dajajo isto
upričevanje tudi plama, da vidimo, ali so res Slovenci
na Ogrskem dom imeli, predno so je Madžjarsko ljud-
stvo ondot vselilo.“

Prva zgodovinska resnica je ta: Madžjari so pri-
šli na Ogrsko komaj leta 892. Poklicajjih je bil nemš-
ki kralj Arnulf, da bi mu pomagal v vojski zoper
Svotopolka, premogočnega kneza Velike Moravije, slo-
venske države. To resnico potrdujejo: Hermannus
Contractus ad a. 892; Widukind (pri Pertz V, 426; res
gostad Saxon. I, 10); Luitprand (Antapod. I, 13 pri
Pertz V, 279); Annal. Fulden. ad a. 892. — Nemški
zgodovinarji, zlasti novejši (n. pr. Dr. Dümmler: De
Arnulfo rege), si prav veliko prizadevajo, da bi Arnul-
fa umili, češ, da so Madžjari brez poklicanja in le po
naključni Arnulfa pomagal, vendar tega madeža ne
bodo sprali nemškemu kralju. Ves tudašnji svet ga je
klel in zmirjal zaradi „spuščanja (priklicanja) divjih
Madžjarov“ (Jireček: Entstehung christlicher Reiche).
Pa je dosti!

Pred letom 892. ni bilo Madžjarov na Ogrskem,
stanovali so tam za gorami Karpati ob črnem morju
ter pasli svoje konje po širokih ondotnih planjavah, k-
tere se razprostirajo ob rekah Don in Volga tjo do
Uralskih hribov (beri: Sr. Pray: Dissertatio crit. in An-
nal. vet. Hunn. Avar. et Hung. Vindob. 1775 stran
32 itd.).

Kdo so pa bili prebivavci Ogrske dežele pred
892. letom? — Slovenci — Tako govorijo zgodovinske
knjige: Slovenci so prebivali v zahodnem delu med Dra-
vo in Donavo, Slovenci so prebivali v severnem delu
med Donavo in Karpati; Slovenci so prebivali tudi v
jugo-vzhodnem delu od Donave do Tise in od Tise do
sred Erdelja.

V prvem to je v zahodnem delu najdemo poseb-
no kneževino slovensko; reklo se ji je doljna Panonia
ali Panonska knežvina, tudi Slovenija „Selavinia“ —
(beri: Dipl. Arnulphi a. 889 pri Kleinmajeru).

Pri besedi „Sklavinia“ imamo opomniti, da je v
pismih neslovenskih zlasti latinskih zgodovinpiscev sp-
loh v navadi, pomniti pa vselej deželo slovensko ali
„Slovenija“. Ime „slovensko“ je bilo pred tisoč (1000)
leti močno na glas; v 8. in 9. stoletju so voljali vsi

prebivavci od Karpatov sem do Gorutana (koroških
planj) za „Slovenca“: „Die Slaven in Siebenbürgen, Un-
garn und den Alpenländern bezeichneten sich seit jeher
mit dem Namen Slovenen (Slojence, Slovenen)“ — tako
govori Jireček v navodeni knjigi str. 72., ednako tudi
Dr. Rački in drugi zgodovinarji. Vsled tega je dobila
marsiktera deželica in dežela ime „Sklavinia.“ Zakaj
so pa neslovenski zgodovinarji pisali „Selavinia“ na-
mesto „Slovenia“, ni težko nganiti. Slovenci so bili od
pantiveka pohlevni in miroljubni poljedelci pa trgov-
ci; zato so rajši služili, rabotili in ednako suznim hlap-
čevali, kot da bi bili v divjih vojskah prazne časti in
kali ter poljedelstvu in trgovstvu potrebni mir. kalili.
Vsled tega so postali hlapci ali suzni divjih narodov,
kteri so tam od jutrovih krajev drli proti zahodu, zato
so dobili ime „Sklavi“ — „Sklavini“ namesto „Slavi“
— „Sloveni“, in njih dežela „Sklavinia“, namesto
„Slovenija.“ (Dalje prih.)

ZUPANJSKE ZADEVE.

Kako se kaj po Gorškem županije vedejo?

Človek bi skor ne veroval, da je tudi dobrega
privaditi se, težko se celo boljše jedi se nekteri bra-
nijo. Človek, kteri je bil vajen vedno le pod družih o-
blastjo biti in lepo pohlevno in zvesto svoja opravila
opravljati, pa o svojem času h kosila in večerji priti;
tacega težko slane lotiti se samosvojega gospodarstva;
gre mu kakor mahu v medu; ne vo kako začeti, ka-
ko obračati se. — Taka je bila z našimi in menda ta-
di družih dežel očimami, kedar je vlada izrekla, da
jih ima za polnoletne, da naj bodo samosvojne, avto-
nomne. Od nekdanj vajene le od zgoraj, od gospok u-
kazov pričakovati, hile so vse zaspane, kiljeve; niso se
ganile iz lastnega nagona, da si so morda potrebo, za
so kaj storiti, čutilo. Če jim je vlada velela hoditi, so
hodile, če ne, so se ustavile, kakor malin, ki mu na
enkrat vode zmanjka. Vsled te epdne, sicer pa neza-
dolžene nemarnosti in neagibnosti je občinsko življen-
je hiralo, zavadnost spala. Občine so imele župana in
občinske može za eno izmed kolese v uri cesarskih u-
radov ali gospok. Nikdar ni prišlo komu na misel,
da vsak bi moral biti v svoji hiši prav za prav sam
gospodar, in da to je dobro, ker vsak svoje potrebe
nar bolje pozna; ter da vladino gospoko so le zato,
da gledajo, ali občine pri samosvojem gospodarjenji,
previdno in postavno ravnaajo.

Iz tacoga stanú, iz take dolgoletne navade, ki je
bila uže železna srajca, izkobačati se, ni lahka roč.
Kakor jelnik, ko iz temne ječe pride, solčne svetlobe
ne strpi, tako niso mogle naše občine svobodnega gi-
banja, t. j. samosvojnosti ali autonomije prenesti. Nev-
kretnost se je kazala zlasti tudi v tom, da iz prv, ko

so bili deželni zbori in odbori svoje delovanje pričeli, in so vedeli, kam kaj spada, pod obč. političko okrajno gosposko, ali pod zbor (odbor). itd., itd.

S časom pa so se županstva in starešinstva v vsakem oziru izurila in so zdaj sploh že v pravem kolovozu; se avtonomije in njenih ustanov ne uže vedajo. Naj veselejše znamenje napredka pa je slovensko uradovanje. Kdor ve, kakšna zlobnara, nemška ali laška, so bili županijski spisi, kdaj in kako da je v tem oziru zdaj, ne bo mogel naučiti se razlopa. V 3—4 poslednjih letih deželno-zborove dobe, kar imajo občine z deželnim odborom opraviti, je naša dežela vsa druga, kakor prerrojena. Razun 4 županij v okoličici goriški, katerih se je laščina prijela ko smola, 2-3 na zahodnjem Krasu in nekterih županij kanalskih, tominskih, bovških v gorah, pišejo zdaj vse drugo po slovenski, in pa kako! To so vam zapisniki, prošnje, pritožbe, pojasnila, da človek lastnim očem ne zanpa, ko jih bere. Vse je tako čvrsto, jedernato, gladko; vsaka beseda v svojem pravem pomenu rabljena, da je veseleje. — *) Res je, na teh 3 stebrih sloni domovina: na *študentstvu*, na *učitelstvu* in na *županstvu*. Kedar se bodo vsi trije popolnoma zavedali, bo naša reč dognana. Da pa nismo še do tega prišli, so glavnih zadržkov eden *čepički* županijski. To so vam tista po kotih pobrana stara šara, k' ni za nobeno rabo na svetu; škrici, ki družoga ne znajo, kot par pisarniških formalitati v spačeni laščini, ktere se sami prav ne razumejo. In taki mošički imajo biti duša naših starešinstev in županstev?! Tem osebnim pisarjem, tom zakotnim dohtarjem moramo, če se ne spreobrnejo ali odstopijo vojsko napovedati. Če kateri župan sam, ker se je nemški izsolal, po nemški piše, sosebno, če dobro piše, naj že bo; saj njegova nemščina tod ob Soči slovensčine ne požre, nas ne odrodi; k večjemu, da narodno napredovanje zadržuje. Ali da bi starešinstva in županstva za dober, krvavo zaslužen denar za slovenskega ljudstva žulje kakęga nenarodnega potepuha najemala, tega naj nam po nikakem ne delajo. To ne pravi samim sebi nož v prsi zabosti. X.

NARODNE ZADEVE.

Slovenski jezik v sodnijah.

Visoko c. k. ministerstvo za pravosodje je 5. sept. t. l. predsedništvu više sodnije v Gradcu naročilo, da naj zahteva vsem sodnijam *vojvodstva kranjskega* takole:

1. Vsi zapisniki, kedar se zaslišujejo priče, ki samo slovensko znajo, tako v tožnih, kot netožnih civilnih rečeh;

2. vsi zapisniki o prisegah, posebno pa prisego same, če prisegajoči samo slovensko znajo;

3. vsi različni zapisniki v kazenskih rečeh, če za toženci ali priče samo slovensko znajo, naj se pišejo *odskodob naprej vselej* po slovensko, to je ne, kakor se je doslej neki sém ter tje godilo, da so se povodbe in izreke tacih strank in priče po slovensko poslušale, potem pa ali s celoma ali deloma po nemško v zapisnik zapisovale; ampak *popolnoma* se imajo po slovensko v zapisnik pisati.

Naročilo vis. ministerstva govori na dalje:

Pravosodno ministerstvo se nadja, da se bo ta ukaz na tanko izpolnoval; da bo viša sodnija na izpolnovanje skrbno pazila; in da se tako vse dalje pritožbe prestrežejo.

Ako je ktera sodnija iz tacih oseb sestavljena, da bi izpeljavo tega ukaza zavirale, naj se potrebne spremembe v osehah stori, ali, če je treba, pravosodnemu ministerstvu predloži.

*) Zavedajoč pri nekterih spavatih in kraljih občinstva je treba, da se v pečetih noper neslovenske besede ali po predjuznizni slovenske razodeva. P.

Vrh tega pravosodno ministerstvo pričakuje, da mu hitro dojde še manjkajoči razkaz o jezikovni znanji advokatov na Kranjskem, ktereга predlagajo naj slavno c. k. više sodnije predsedništvo svoje mnenje izreče, ali je kak zadržek, da bi se ukazalo, naj se na Kranjskem pri kazenskih končnih obravnavah, če zatonel samo slovenski zbir, tudi zagovorniki istoga jezika poslušajo.

De zdaj je veljajoča zapoved, da se je rabiti naš jezik v vsaki reči in lo, kolikor se je dalo in kolikoter je bilo mogoče, posiljal pa nepogojno, in to, da bo „pravičnemu“ zahtevanju slovenskih deležencev ustrojeno. Ta razpis pa velja samo za Kranjsko. Pravica pa trja; da se tudi sodnijam po Primorskem, Štajarskem in Koroškem tak ukaz pošlje, če ga niso še dobile. Potle zamojemo gosp. ministru Hye tu slavo.

Dramatiško društvo.

Dohodkov z Grmekovo zapuščino vred ima do sil mal 207 gold. 80 s.; stroški. Usodevanji, znašajo 36 gold. 81 s. — Tiskale se bodo letos tri ali štiri knjige in znabiti, da so tudi še kako durilo razpiše. Društvo misli nakupiti vse rokopise gledaliških iger, katerih mu še manjka; zdaj jih ima 19, znanih mu je pa 27. — Presojevavcev misel je, naj bi se predstavljale raji igre iz slovanskih narečij, kot iz ptujih jezikov. — Izhajale bodo društvene knjige pod imenom „Slovenska Talija“. Sklenjeno je zadnje, da se začne brž (javno) branje „Tomaza Mor-a“.

DOPISI.

Wz Črnič 4. septembra. — y — Ker se slati in bere, da je letos po več krajih toča pobila in prideleke pokončala, prihajajo na nas misel nektera še globoko vkoreninjena vražna mnenja naših ljudi, ki so narodu gledé na vero in omiko njegovo na aramoto. Copernica! To so v nekterih zmešanih možganih še zmraj varok toči; one sive oblake po nebu podijo, one ledene kroglo napravljajo in na zemljo sipljejo. Torol, daj brž zvonit zoper nja čarovno moč! Gorje cerkovniku, če ne teče — bodisi po dnevu ali po noči — brž zvonit; gorje mu, kedar gre brat žito po vasi. — Kdaj se vendar naši babjeverci spametijo? Zvonjenje samo na sebi nima nikake moči; kedar zvonit, ljudi le k molitvi vabi. — Bila je namreč nekđaj navada; da so se ob hudi uri ljudje v cerkvi k molitvi zbrali in v ta namen se je dalo znamenje z zvonom, ne pa, da bi z zvonjenjem oblake in točo odganjali. Dandanašnji, ko se ne hodi več v cerkev molit, je tudi zvonjenje *celó nepotrebno*; saj že grom in blisk in grdi oblaki kmeta praveč glasno in očitno opominjajo, da je čas moliti; k čemu še zvonjenje? — Pa vaa, streljanje! To pa že! Ko bi bilo mogoče koj pri ti priči tak grom in ropot napraviti, kakor je bil lani pri Kustoci in pri Kraljičnem gradu še še; tako streljanje res zrak pretrese; ali pa zoper točo kaj zdatno pomaga, ne vem; to pa mi verjani, da s tvojo harno palko, tudi ko bi bila iglenica, nič ne opravi, tidi če cel dan streljaš. — Pustimo tedaj to vražno abotnost. Molimo raji, povelečujmo Gospoda v skrivnostnih njegovih naredbah; občudujmo njegove postave, ki jih je vcepil v naravo in po kterih se tudi toča napravlja; ne kratimo mu časti s tim, da v copernica verujemo; spolnujmo natanko prvo njegovo zapoved, ki jo je dal na Sinaji med gromom in bliskom. To bodo pomagalo; prava vera in molitev. Molitev predere — oblake!

Iz Gorenjepolja 19. kimovca. M. G. Ne bodeš mi zamerala „Dom“, da ti tudi jaz kaj pišem o tukajšnjih zadevah ali potrebah. — Ko so bile letos volitve novih deželnih poslancev razpisane, so se naši kmetje marljivo posretovali, tega in urega popraševali,

koga bi volili. Voliti so imeli dva poslanca, potrebovali pa so le enega, ker so druga ni bilo treba lomiti si glave, češ, da naj ga imajo še izvoljenega od popraj — gospodu Winklerja namreč — in da ni treba kot vavrič potrditi ga. Odbor njegov iz Gorice v Karolinu po lanski vojski so vo, da je bil ušlil vse tisto, ki so kdaj, bodi si v domar-koli, njegovega sveta potrebovali; pa to bi bilo že se prepeli, naj za par ur boda ved ali manj jim ni toliko mar. Ali v drugem oziru ga zlasti slovenski župani in občinski zastopniki jako pogrebuje; da ni več deželni odbornik, to je neozdravljiva rana ne le Kanalskoga okraja temuč gotovo vse naše grošje. On je bil županstvu svetla luč, ki jim je svetila v gosti temoti; on je bil občinam zagovornik, svetovavec in voditelj. Koliko županov, ki so njega poslušali, se je rosilo iz sudrag. — Vlogu županstva so se tako hitro in jasno reševalo, da so je bilo čuditi. Ne vem, ali je tudi zdaj tako, slišim pa, da pri deželnem odboru vloga županstva po več ko 4 meseca nerošeno leže. S tim pa nočem nikogar grajati, ker ne vem kaj je temu takema odlaganja vzrok, in ker mi je znano, da sedita tudi v sedanjem novem odboru dva vrla slovenska moža, ki krepko zagovarjata naše pravice, kolikor jima lastna opravila in drugo javno službo pripustó.

Se bolj pa Winklerjeve zgrehe zavoljo tega obžalujemo, ker nam ne utegne obečanih bukev za županovanje spisati, ker ga neki opravila od vseh strani stiskajo; vendar se pa še zmirom nadjamo, da kar je odloženo, ni opuščeno *).

— Letos bo v naši okolici prav slaba letina; kmetje so, že zavoljo večletne bolezní svilnih črvic in viuske trte sploh ubogi in zdaj jih je pritiska še suša. Turšice je malo, vina čisto nič; v pesijo pšenice naj ubogi kmet plača javno davko in pa domača opravke opravi **).

Iz Pubeja (Pole) 20. sept. — r. — Pretekli teden sta bila tukaj nadv. Leopold in Karol Ferdinand, da sta gledala poskusno streljanje v tarčo z novimi Armstrongovimi in Krupp-ovimi topovi. Krupp-ovi so se prav dobro obnašali in domače strele so nar boljše. Angleške in druge vuasje so se poškodovale, ko so železno ploščo prebile, iz stajarskega jekla narejenim pa se ni nič poznalo. Oklopne fregate bodo vse s tacimi topovi oborožene, in sicer večí dve „Ferdinand Maks“ in „Habsburg“ s Krupp-ovimi, druge pa z Armstrongovimi kanonami. — Streljanje za poskušnjo je še zmiraj izid je čudovit; —

Pred 8 dnevi se je uštrélil tukaj en ladijski častnik Hl.; misli se, da vsled goljufnega igranja; — 18. t. m. je skočil nek morvarski delovodnik s strehe dvonastropne hiše na ulico in se je ubil. Bil je bolan za legarjem in ko ga o polnoči bolezen hudo napade, ubeži na korce, lbeč, da ga 18° vojakov lovi, in se prekuene na ulico, predno so mu domači ljudje (ki so bili zaspali) na pomoč prihiteli. —

Tukaj misno imeli poldrugi mesec kaplje dežja, tako da se vode zelo zamažkuje. Vročina je bila strašna; 18. t. m. pa je prišel dež z grozno névihto, ki jo zrak dobre ohladila.

Iz Ipavske doline. V Kamnjih 23. sept. V. Danas zjutraj so oznanili mošnarji, da je vendima odprta. — Dosti vina ne bomo sicer imeli, pa dobrega se nadjamo, hvala Bogu! Kdor vé, kakó močno tod

pri nas solnce pripeta, zlasti letos (avgusta in septembra, ne bo težko mu, verjeti, da bo letošnja kapljica še boljša, kot predlanska. Torej na nogo dragi kupci, pa roko v šep! Ipavci domarčka zelo potrebujemo.

Iz Kamnena 23. septembra. — V nedeljo 15. t. m. smo slovesno odprli našo čitalnico. Ona se je že ob zoru tistoga dne prazneno oblekla in visoko nad njo je vihrala naša zastava, ter vabila k veselici rojnu ko celo okolice. Šešlo se jih je pa tudi toliko, da so jih že pred začetkom veselice sobana, in vse druge so se prepelne, tako, da jih je moralo veliko zunaj ostati. Ko sedma ura zvečer odbije, in potem ko je bil začetek naznanjen, stopi predsednik, blagorodni gospod Alojzi Pollay na oder, pozdravi ude v imenu čitalnice, in govori blizo takole: „Povzdigniti narodno zavednost, je pravi namen naše čitalnice, ktero smo danas odprli; in ta namen doseči, naj bo naša prva naloga. Vsak začetek je težak, pa s stanovitnostjo in ednostjo se nadjamo, da je izpolnimo. Napredujmo torej pogumno! „Naprej!“ naj bude naše geslo; vneto za narod naj bodé naše srce; naj živi naša čitalnica, naj živi naš narod!“ Na to krepke besede je zadonel iz vseh gri enoglasen „živio“, tako, da se je daloč v tihí večer odmeval. Ko nehajo „živio“ — klici zapojejo naši pod vodstvom g. Mozetiča izvrstno izučeni pevci prkrasni „Naprej“. Tako so se začela „beseda“ in potem so se vrstili lepi govori in deklamacije s petjem. Poslušavcem se je videla zadovoljnost na obrazih. — Sosobna hvata pa gre gg. Jož Švara in Ant. Reber-u, unemu za njegovu izvrstno deklamacijo „Pevčeva kletév“, temu za njegov lični govor „o važnosti umike Slovencev v domačem jeziku“. — Naj omonim pa še kobiljeglavskih pevcev. To so vam povedi! Vse družtvo jih je hvalilo, in po dyakrat do trikrat so morali ponavljati svoje pesmi. Hvala posebna pa gre njih vodju Jož. Abram-u. Po dokončani besedi se je začela večerja, ktera je bila napravljena le za 50 udelež. ndov, toda ker so nas tudi nekteri domorođci iz Trsta, Sežane in drugih krajev s svojo nazočnostjo počastili, smo na hitrem mize zdajšali in bili so naši. Pri mizi smo se prav srčno radovuli s petjem, godbo in primernimi papitnicami. Po večerji je bil v sobani ples, in se le dolgo po polnoči smo se razšli prav zadovoljni in želesi, da bi kmalu spet doživeli eako veselico, ki budi narodno čut in zavesl. Vrli domorođec g. M. Ternovec je zložil za to priliko iskren sonet, ki se je natisnjen med uzoče razdelil.

Iz Kanala. 24. sept. H. Danas smo imeli tukaj prav strašno vreme. Okoli 3^{1/2} u. popoldne so se začeli črni oblaki poditi in okoli 4. u. je taka tema postala, da so ljudje jokali in molili, kakor da bi bil sodni dan. Komaj so se bili črni oblaki bolj proti severju razvlekli, se pripodijo še grí zeleni zaunjimi, kakoršnih niso stari ljudje še nikoli videli. Kar na onkrat pa vstane grozoviten vihar. Visoko, močno drevje je izruval, korce s streh metal, sadje vse poklatil, zlasti našemu županu g. Malničju je veliko škode storil, kor mu je vse limone v grajšinskem vrtu in naj lepše smreke polomil. Iz Kanala gori v grad je več kot pol dreves po tléh. Pa to ni še vse. Kar je vihar pustil, je pa to še potolkla. Tako je pokala, da se je moral vsakdo razjokati. Tisto malo grozdja in ajde, ki nam je bila poprošninja toča in suša pustila, je zdaj do golega pokončano! *)

*) V Ljubljani so predli ternošar na svojo bučno in župano, spisal g. Globokik, predložil poptojnik. Glej „Domače. 1894“. Ta bujiga naj se zale; Winklerjeve nečestotaje. Vr. *) Le pišite večkrat kaj, prošimo. Vr.

*) V Gorici se je začel vihar še le pozno po noči in tudi danas (25.) burja celi dan, pa do sedaj (5. ur zvečer) ni še juga premagala. Z Ipavskega se nam sporočujo, da je tam že sinoči veter vstal in na grozdji veliko škoda naredil. Taka bo brž ko ne tudi po Brdih, koder smo še potrgali. Vr.

DOMAČE VESTI.

a.) Cerkvene.

Iz Gorice. Letošnjim novo posvečenom naše goriške nadškofije *) imamo še dodati pet redovnikov frančiškancev (iz tuk. samostana na Kostanjevici). V mušičke so bili 15. t. m. posvečeni: OO. Karol Schöpf, Kalist Medič, Frančišek Kopitar in Damian Peterca; samo diakonat je prejel B. Vilibald Sever.

— Preteklo nedeljo 22. t. m. sta pola na Kostanjevici *novo mašo* ob 7. uri O. Karol Schöpf, ob 10. uri Karol Kumar (svetni duhovnik), Goričan.

V nedeljo 22. t. m. o 5. popoldne se odpeljali Nj. eksp. pr. nadškof na Dunaj.

— Predstavljen je vikar fleanski š. g. Ivan Vitrini v Sovodnje.

b.) Raznotere.

Nj. vel. presveti cesar so blagovolili podariti za pogorelo *temlinsko* (na Tominskem) 600 gold. — Nj. veličanstvi cesar Ferdinand in cesarica Marijana sta za razširjenje farne cerkve v *Kodiku* (v soškanskem okraju) 600 gold. promilostljivo darovala.

— 24. t. m. po polnoči se je prigodilo tu grdo dejanje javne posilnosti. Policijski uradnik O. so je v račal z enim civilnim stražnikom od železničnega kolodvora v mesto. Blizo pošte naleti na 4 mladenče, rokoželce ki so motili ponočni mir s petjem in vpitjem. Omenjeni uradnik jih večkrat opomni, da naj molčijo in ko ni to nič pomagalo, napove enemu izmed njih, da je po postavi vjet. Na to izdere ta bodro in vrtič nar popred na tla z mnogimi zbudljeji civilno stražo, po tem zbode večkrat uradnika in ubeži. Sodnijska komisija to reč preiskuje. Rane obeh napadenecov so nevarne. Trije hudodelniki so že vjeti.

— *Knjiga za župane*, ki jo je spisal okr. predst. postojnski in založil deželni odbor Kranjski županom v poduk in vodilo, je na prodaj tudi v pisarnici naše ga deželnega odbora v Gorici pri deželnem uradniku gosp. Klayžar-ji. Velja 70 soldov.

— 15. oktobra t. l. bo na Dunaji zbor *svilorejcev*. Posvetoval se bo o pripomočkih za razširjenje murvo in sviloreje; sporočevalo se bode o skušnjah z japonskimi sviloprejkami, s krastovkih (Yama-mai), o pomočkih zoper bolezen svilodov itd. — C. kr. ministertvo za kupčijstvo in javno gospodarstvo, ki je ta zbor sklicalo, vabi va-nj tudi kmetijske družbe.

DRŽAVNI ZBOR.

Osem tednov je zbor praznoval; v ponedeljek 23. t. m. se je zopet snidel, in to je bila 27. seja letošnje sejne dobe. Važnega se ni pripetilo v tej seji nič. Obravnavali so se nadalje popravki kazenske postave, kateri bodo imeli pa le začasno veljati, ker se misli pozneje celó nova kazenska postava napraviti. — Zbornikov je prišlo prvi dan samo 120, vse je bilo nekako razspano, kakor v čoli prvi dan po kakih praznikih med letom. — Vsi poslanci pa niso bili šli na vakanco, odsekovi so pridno delali na Dunaji, da le ne bi bili luč v zraku zidali! Izdelala sta namreč odseka: verski in ustavni prav svobodnjaških načrtov, novih postav, da jih zdaj v kratkem polnem zboru predložita. Tako pr. verski: pohujljivo *zakonsko* postavo, (o verski postavi smo v „D.“ že govorili); odsek za prenovenje ustave je načrtal nekaj glavnih postav. Tudi načrt *nove šolske postave* je že izdelan, po katerem bi se imelo so-

lo od cerkve ločiti, t. j. ljudsko šolo ne bi bilo več podložno škofijstvu (oziroma, dekonom, ampak svetnim oblastnikom. Ali od načrtov do cesarjevo potrdbe je dolga pot in gotovo ne obvelja vse, česar srčice državno-šolskih odsekovov želijo. Za prave potrebe ljudstev avstrijskih pa niti niso v svoje puble vzore zatele bati svobodnjaški ne nede ne obli, ne umi ne spononi zastopajo same sebe in domišljeno; untotno naravnost „javna mnenje“; večina narodov jih pomiluje in sošim posmahuje, ali pa se togoti, da s tacimi načrtjimi šar tratljo. Čas pa je donar; to vsek Anglez vó. — Praktično v pravem pomenu je že večkrat omenjeno pogajanje zbornih deputacij, dugajako in ogurško. Njuna odseka sta se zdaj še lo za dobro potazumela. Za l. 1868 plačajo Ogrri pa račun državnega dolga 40 milijonov vsoga skup; ostale dežele pa 121 milijonov; od 1. januarja 1869 naprej pa bodo plačavali Ogrri za državni dolg: 29. 100,000 gold, od teli 12 milijonov v srebru; vsoga skup tedaj, ako vrajstamo knišni razloček (odžjo) od 25 % 32. 100,000 gold. Za splačavanje kapitala (amortizacija) vsako leto l. 150,000 tedaj vsoga skup (na rajtango skupnega državnega dolga) 83 milijonov in 250 tisuč gold.

OGLED PO SVETU.

V Italijo in Nemčijo obračajo te dni politikarji oč. V Italiji hodi Garibaldi okoli Rimskega, kakor mačka krog gorke kaše. Rad bi vrl va-nje, ali italijanska kraljeva armada lo naredila krog in krog močan kordon, kterega garibaldi ve težko prederajo, razni, ko bi vlada šir hip zamežala, kar pa ne sme, ker Francoz na-njo pazi. Danas gró govorica, da je Garibaldi izginil, da nihče ne ve kam, in da to pomeni, da so papežovi državici dnevi šteti; od drugu strani pa se sliši, da ga je dala italijanska vlada vjeti in po tem bi bili naklepi njegovi razpihnjeni. V malo dneh gotovo se zve, kaj in kako bo. — Na Nemškem zbuja severni državni zbor v Berlinu obono pazljivost; vlada Bismarkova in zbor povdarjata potrebnost, da se tudi južna Nemčija severni rezi pridruži; na Pruskem zdaj vse na to meri. To pa pomeni Avstriji in Franciji pozor! — Podadmiral *Legatich* je že došel v *Vero-Krno*. Govori se, da tudi njemu neče mehikanska vlada Maksovega trupla izročiti, dokler evropske države mehikansko republiko ne priznajo.

Uradni oznanilnik.

Dne 24. sept., 24. okt., 25. nov., t. l. bo pri e. k. okr. sodnj v Tomino po občini draži na prodaj acemoženje Andr. Tokar-ja iz Pérana, celjeno 6482 gold.

Umrlj v Gorici.

1799 Alojzj Voroešin 1 m. peka otrok, za božaljšjo; 1899 Stefan Valetič 57 l. kmet, za prisodca; Antonija Furlani 8 l. čevljarja 188, za vodoočca; Anton Cordina 1 m. najdelec, za božaljšjo; 2099 Marija Franceschini 1 l. opravilnik, 185, za raelice v časih; 2199 Stanek Brendenstein 4. l. priv. uradnika sin, za ynoi. moig; Karol Roth 82 l. strigar za starostjo; 2399 Ivan Gabari 80 l. berč, za starostjo; Katarina Vida 80 l. kmetica, za starostjo; 2499 Justina Pavličič 8 l. sodarja hči. bel. v grlu; Leopoldina Roland 42 l. zasebnica, za sulico. —

Borsni kurs na Dunaji 25. sept. Metal. liqna 56:10; narodno posojilo 65:30; London 123:65; odžjo srebra 121:65 cekini 591 1/2.

Loterijske številke zadnje vrdig-njene: V Trstu 22. t. m. 79, 16, 33, 29, 4.